

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

<p>Szerkesztőség: Főtér 27. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Megjelen minden vasárnap reggel. Kéziratok nem adatnak vissza.</p>	<p>Előfizetési díj: Egész évre 4 frt — Félévre 2 frt — Negyedévre 1 frt. Hirdetéseket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít. Egyes szám ára 8 kr.</p>	<p>Kiadóhivatal: Schvarcz Sándor könyvkereskedése, hová az előfizetési- és hirdetési díjak küldendők. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyilttér petit sora 30 kr.</p>
--	---	---

„A ki szelet vet, vihart arat.“

Ez volt a czime azon förmedő cikkecskének, mely a „Tiszavidék“ m. vasárnapi számában megjelent. Annyi bizonyos, hogy a nevezett cikk írója valóban vihart akar aratni, midőn a szelet elvetette. Sőt oly heves kirohanást intéz egyes, általa meg nem nevezett polgárok ellen, hogy nem csak szélnek, hanem viharnak is beillik. Már pedig ha áll az, hogy „aki szelet vet, vihart arat“: akkor aki vihart vet, az meg el lehet rá készülve, hogy orkánt arat. Ezt bizonyára szem előtt kellett volna tartania a t. cikkíró urnak, mielőtt nyomda-festék alá bocsájtotta förmedvényét.

De hát a t. cikkíró urnak most az egyszer óriási szerencséje van; adott szavunkat nem akarjuk már csak azért sem megszegni: mert a nevezett cikk oly magas stylusban van írva, hogy azt nem csak az egyszerű polgárok, hanem magasabb kvalifikatioval bíró művelt emberek sem képesek megérteni, vagy a cikkíró szándékát felfogni.

Meg lehet, hogy erre számított is a t. ur, a ki magát, mint ügygyel-bajjal kibírjuk böngészni az éj setét homályába burkolt cikkből, az egye-

sült ellenzék szolgálatában álló megtestesült „Mungó“-nak ösmeri el.

Azt is tudhatja az igen tisztelt cikkíró ur, hogy mi nem igen szoktunk egy könnyen engedni, legalább a multban tapasztalhatta, hogy az efféle sértegetéseket meg kétszerezve szoktuk visszafizetni. De hogy most ezt nem tesszük, annak az az oka, hogy adott szavunkat nem akarjuk megszegni, hanem az is, hogy a közbékét a meddig lehetséges, nem szándékozunk megzavarni, sőt arra törekedünk, hogy ez mások által se zavartassék meg.

Mindezek daczára, kénytelenek vagyunk a nevezett cikk egynémely passusával foglalkozni már csak azért is, mert a cikkíró úgy látszik, holmi féle apró, de szapora füllentésekkel szándékosan félre akarja vezetni a közönséget. Tisztelt lapársunkat pedig arra kérjük, hogy a közbéke és az igazság érdekében utasítsa vissza mindazon cikkeket, melyek Csongrád város közönségének félrevezetését és a béke felforgatását célozzák.

Öntsünk tiszta bort a pohárba, ne maszlaggal kevert kotyvalékat.

Hát legelőször is hazudott a cikkíró akkor, midőn azt állította, hogy a bíróválasztás alkalmával csak 23

polgár jelent meg és ezek választották meg id. Piroska István t. polgártársunkat Csongrádváros birájául; mert 83 szavazatot nyert Piroska István és 2 szavazatot Szegi Pál.

Másodszor azt állítja a t. ur, hogy „egy az akasztófától véletlenül megszabadult rablógylkos és ösmert gyujtogató és egy ösmert kapczatolvaj vitték a vezérszerepet.“ Hát ilyen vakmerő rágalmat csak olyan egyén követhet el, a ki tisztességes emberek köpenyegé alá bujva, azok rovására dolgozik, hogy saját gyáva irháját megvédje a leköpéstől.

Egyáltalán bámulatunknak adunk kifejezést akkor, midőn azt vagyunk kénytelenek tapasztalni, hogy ilyen vakmerő állításokkal telt cikkeknek egy tisztességes lap keretében helyet adnak.

Tessék nyiltan megnevezni, hogy ki az az akasztófa alól véletlenül megszabadult rablógylkos, gyujtogató és ki az a kapczatolvaj? Ne tessék az ilyen cikket „§“ álnév alatt közölni. Mert ha „§“ ur ösmer egy valakit, a ki rablógylkos és gyujtogató és egy másikat, a ki kapczabetyár és azokat fel nem jelenti, hanem szabadon hagyja őket járni-kelni, hát akkor a büntető törvénykönyv §-a értelmében „§“ ur

A „CSONGRÁDI LAP“ TÁRCZÁJA.

Miczi ke.

„Ez ist eine alte Geschichte.“

A moh a sziklák körül fonódik, a repkény indáival átöleli a szilfát, az ember átkarolja — az embert. Mindeniknek életében meg van a szerelem csirája, melyet a tavasz, az élet tavasza — fakaszt ki, mint a rózsabimbót. És mily könnyen fosztja meg a vihar, az égető napsugár a gyenge rózsát illos szirmaitól!

Szegény Miczi ke, te is elhervadtál, mint a vihartépte, napsütötte rózsá!

Tizenhat éves volt és nem ismert senkit, csak édes szüleit, nem látott semmit, csak a kis havasi kunyhót, a melyben szüleivel lakott, a lenge tavaszt, mely neki szép virágokat hozott és a hideg tél hópolyheit, mely eltakarta a levéltelen fákat, a pázsitos földet, a sziklás bérceket. Pajkosan futkosott a hegyekben, bátran mint a zerge, megfürdött a friss, csobogó patakban, mely híven tükrözte vissza mosolygó arcát. Szóke selyemhaja a folyón lebegett, ajkai pirosak voltak, mint a patakra verődő napsugár.

És Miczi ke 16 éves volt . . .

Pompás volt az idő. A havasok zölddek voltak a fenyvesektől, a patakocska vígan folydogált. Miczi ke ott állott a parton

és gyönyörködve nézte deli alakját a patak alkotta tükörben. Nem vette észre, hogy háta mögött áll valaki.

— Te itt lakol édes ?

A leánya ijedten fordult meg. Szive megdobbant, az a göndör fekete haj, azok a mély, sokatmondó, sötét szemek lebilincseltek. Nem tudta, menjen-e, vagy maradjon ?

És maradt! . . .

— A havasi gypár nagyon is közel nő a felhőkhöz — szólt az idegen — nehéz megtalálni azokat.

Az idegen leült a lány mohára és — magához vonta Miczi kését is.

Miczi ke bámulva nézett rá. Nem úgy volt öltözve, mint az ő atyja, de éppen ez a szokatlanság tetszett neki meg. Nem úgy beszélt, mint atyja, de szavai a szívhez szóltak, mint valami búbajos égi dallam. Szemei nagyok voltak és tüzesek, ajkai körül pedig nyugalmas mosoly játszadozott.

A lányka anyjára gondolt és boldogsága napjaira . . .

Beesteledett. Az idegen Miczi kével a kunyhóba ment — kéz kézben.

Az öregek szívélyesen fogadták, tejet, vaját, friss kenyeret tettek eléje az asztalra, Miczi ke pedig nyugvó helyét rendezte.

Csak késő reggel ébredt fel. A havasi út kifárasztotta és az öregek marasztalták.

És aztán ismét ott ült Miczi kével a hegyek között a kis patak mohos partján.

Karja Miczi ke nyaka köré fonódott, a leány mélyen nézett az ő szeméibe, keble lázasan pihegett. Szemeik ragyogtak, mint a nap, és . . . az ő ajkai oda tapadtak a Miczi kére.

Igy tartott ez néhány hónapig.

A séták után a kunyhóba siettek. Az atya maga és Miczi ke közé ültette őt; a barátság és szerelem közé.

Gondolkodva ült ott az idegen, szive azt sugta neki, hogy maradjon, lelkiismerete pedig azt, hogy távozzék innen, messze, nagyon messze.

És lelkiismerete győzött. Egy napon azt mondta, hogy most már távozik, de majd visszajön.

Miczi ke szomoruan nézett arra, a kit rövid idő alatt annyira megszeretett. Hallgaton kísérte el őt a keresztutig, még egyszer átölelték egymást és szavaik hosszú, forró csókok közt némultak el . . .

A rozmarin-levelek közt az esti szellő fujdogált már, midőn Miczi ke a megbánás sötét érzelmeivel szívében a kunyhóba lépett.

És most ismét ott állt reggel a patak partján, de egyedül . . . Azt ígerte, hogy még visszajön, már négy hét mult el és ő

egyszerűen bűnpalástoló, ki méltó arra hogy a büntető törvénykönyv §-a értelmében bekaszliztassék.

A mi pedig a rétfelosztási iratok és térképek elsikkasztását illeti, hát vegye tudomásul t. „§“ ur, hogy biz azok nincsenek elsikkasztva, hanem bent vannak a községi levéltárban. De hiszen ezt § ur nagyon jól tudja, éppen olyan jól, mint mi. Azonban ha az igazságnak megfelelően kijelentnék a közbirtokosságnak, hogy a rétfelosztási iratok és térképek már akkor betétek Réti Ferencz által a községi levéltárba, midőn az a közbirtokossági elnökségről leköszönt, hát egyszerre vége lenne a dicsőségnek és népszerűségnek, mert az esetben, látná a birtokosság, hogy tulajdonképpen azt keresik, a mi meg van és azok keresik, a kik nem akarják megtalálni.

Az azután megint más kérdés, hogy miért adta be Réti a községi levéltárba és miért nem adta át a közbirtokosságnak?

Hát erre a kérdésre is könnyű megfelelni. Azért nem adta át a közbirtokosságnak, mert itt törvényesen megalakult közbirtokosság nincs; tehát mivel ilyen nincs, a közbirtokossági ügyek vezetése a községi előjáróság hatásköréhez tartozik, ennél fogva a nevezett iratoknak a községi levéltárban van a helye. Ebből azután az is következik, hogy alapszabályval nem bíró, törvényesen meg nem alakított testület, mint minő a helybeli közbirtokosság, sem elnököt, sem jegyzőt, sem bizottsági tagokat nem választhat, így közgyűlést sem tarthat. Ilyen helyen a közbirtokossági ügyeket az előjáróság, illetve — a községi közgyűlés van hivatva elintézni.

Különbö a legközelebb megejtendő fegyelmi vizsgálat alkalmával ki fog sülni, hogy tulajdonképpen ki volt az, a ki rosszakaratból szán-szándékkal tudomására nem juttatta mind ez

ideig Csongrádváros birtokos közönségének azt, hogy a rétfelosztási iratok és térképek a községi levéltárban vannak elhelyezve.

Alapos reményeink vannak, hogy az a bizonyos fegyelmi vizsgálat sok, ehhez hasonló gonoszságokat fog kideríteni.

De hogy azután a kiderült igazság tiszta tükörébe kik mernek benézni és kik fordítják el szemüket az égő sugaraktól, az már nagy kérdés...?!

Végre azon reményünknek adunk kifejezést, hogy t. laptársunk a béke jól felfogott érdekéből ki fogja küszöbölni § urat munkatársai közül.

Tanfelügyelői látogatás.

Csongrádvármegye kir. tanfelügyelője dr. Tergina Gyula, ki hivatásszerűen és lelkiismeretes buzgósággal vezeti vármegyénk népoktatásügyét. elődének Lévy Ferencz jelenleg miniszteri tanácsosnak nyomdokain haladva, szivós kitartással küzd a megyei népoktatásügy- és így városunk tanügyének fejlesztéséért is. Erre mutatnak azon fontos intézkedései, melyeket a megyei népoktatásügy előbbre vitele érdekében már eddig tett és ezt következtetjük mostani iskola látogatása alkalmából, midőn az iskolák bel- és küléletét alapos vizsgálata tárgyává tette. Nem csupán betekintett az iskolákba, hanem minden osztályban meggyőződést szerzett a tanulók haladásáról és ha valamiben hiányt esetleg hibát észlelt, ezekre barátságos, jó indulattal hívta fel, illetőleg figyelmeztette a tanítót.

Május 4-én, csütörtökön d. u. megjelent a felhívása folytán sürgősen egybehívott iskolaszék gyűlésében és a jelen voltak nagy figyelemmel és általános érdeklődéssel mellet mondotta el Csongrád népoktatási ügyének fejlesztését czélzó előterjesztését. Nézete szerint az elemi iskolai oktatásügy, bár a tanítók működésével általában meg van elégedve, még több irányban javítást igényel. Hogy a tanítás terén méltán megkívánható

eredményt mutassanak fel iskoláink, erre nézve első sorban elegendő iskola szükséges; mert oly nagy számu növendékkel túlterhelt iskolákban, mint Csongrádon több van, kellő eredményt még fokozott szorgalommal is nehéz felmutatni. E mellett az iskolák gyakori látogatása egyik biztosítéka a taneredménynek, mert — mi tagadás benne — olyan tanító is akad, kinek jó a sarkában járni és olykor olykor biztatni sem káros kötelességének teljesítésére. A város belterületén két- és a tanyák között legálább egy iskola felállítását sürgette.

A polgári iskola helyiségének átalakítását, illetőleg egy minden tekintetben megfelelő épület létesítését elodázhatalannak mondotta és kijelenti, hogy ezen iskola államosításának első kelléke a czélznak megfelelő jó helyiség.

Fölhívta az iskolaszék figyelmét a leányok nevelésére is. No hát e tekintetben nagyon hátra vagyunk! 21,000 lelket számláló városunknak nincs egy polgári- vagy egy felsőbb leányiskolája. Leánygyermekünk elvégezhetnek idehaza elemi iskolai 5 osztályt, s azután — belejutnak a vasárnapi iskolába, a hol módjuk van elfelejteni mindazt, a mit a mindennapi iskolában megtanultak.

Részünkről teljesen magunkévá tesszük a tanfelügyelő úr előterjesztését, mert a ki városunk életét elfogulatlanul bírálja meg, kétségtelenül arra a tapasztalatra jut, hogy bár a közművelődés és különösen a népnevelés fejlesztése érdekében tették intézkedések; hogy iskolák felállítását által tanügyünk az utóbbi két évtizedben tetemes előhaladást mutat fel, mégis nagyon sok a tenni való. Az idő kerekét megállítani nem lehet; minden nép előbbre iparkodik haladni és ezen haladásnak legbiztosabb eszköze: a népnevelés. Minél műveltebb valamely állam lakossága, annál fejlettebb ipara, kereskedelme és gazdasága; így van ez a városokkal, községekkel is. A felső vidék városainak ipara, kereskedelme fejlettebb, mert nagyobb népének, lakosságának műveltsége.

Igaz ugyan, hogy sok a bajunk, de a lakosság arányos szaporodása s így a tan-kötelesek számának állandó növekedése újabb és újabb áldozatot követel, melyet megtagadni nem lehet, de nem is szabad, mert a népnevelés érdekében hozandó áldozat óriási jövedelmet: népünknek szellemi fejlettséget és erkölcsi felfogást juttat.

—y—l

SVÁB JAKAB.

Sváb Jakab halálhíre hozta a táviró hírül e hó 1-én Csongrádra, számos barátai és tisztelői mély szomorúságára; mert bár 1885. őszén tőlük Budapestre költözött, de e várost, melyben bölcsője ringott, feladni nem akarta, nem tudta; nagy örömet okozott neki minden csongrádi, ki őt Budapest felkereste és a csongrádiakról neki hírt vitt. — E városnak hű polgára volt életében és hű polgárának dicsőíthetjük halála után. Osztozott e város örömeiben és csapásában is. — Mint városi és megyei képviselő, mint a kaszinó alelnöke élenk részt vett e város és megye közügyeiben és társadalmi életében; éles elméje, okos szava, tekintélye a városi közgyűlésen domináló állást biztosítottak számára, s ő e befolyását mindenkor a közjó, e város előhaladása érdekében érvényesítette: a társadalmi életben sziporkázó, soha sem sértő, szellemes

még sincs itt. A hegyi ösvényen senki sem jött...

Elmult a nyár, a természet elszomrodott, mint Miczike, elhervadt, mint a rózsza. És magas hó ült a hegyekre, megfagyott minden, mint az ő szívében az érzelem.

És aztán zokogva borult anyja elé, azt susogván: *bűnös* vagyok, oda térdelt atyja elé és könnyei az ő vétkét adták tudtul a szülőknél.

Hevesen lökte el magától az atya és kiüzte a havas, öreg éjbe. Miczike még csak atyja átkát hallotta, aztán bezárult az ajtó mögött, neki — örökre! Sirása nem indította meg az atya szívet, vad volt az már, mint a havasok.

Erdőtlenül vánszorgott el a hegyekig. Sűrű éj borult a vidékre és hideg, csipős szél rázta meg a lombtalan fákat. Menekülni akart innen, de ereje elhagyta; imádkozni akart, de folyton csak azt rebegte: *bűnös* vagyok!

Anyja egy dalra tanította és atyja megcsókolta, átölelte őt, egyetlen leányát, ha azt énekelte. Oda settenkedett a kunyhóhoz és csengő hangján énekelte:

„Temessetek majd el oly elhagyott helyen,
A hol virág helyett száró tövis terem,
A hol pusztá minden, hol árnyas fák alatt
Nem fut csacska csermely, nem zúg pajzán patak.

Temessetek majd el messze, messze tájon
Messze, hogy arra még a szellő se járjon,
Hogy mit az életben hiába kerestem,
Legálább mélyen, a sírban, fellelhessem.“

A dal elhangzott, de a szánalom egy hangja sem hatott hozzá, szülei nem hallották, vagy nem akarták hallani...

Tovább ballagott. A keresztúthoz ért, a hol *tőle* bucsuzott el. A szél sivitott, a havat arczába fújta... erőtlenséggel roskadt le ott, egy fa tövébe...

Szemei meredten néztek az égnek és vétkének tanúja mellén sirdogált. Gyengéden szorította őt magához, aztán fájdalmasan kelt fel. Senki sem segített neki, egy szem sem könnyezett az övével együtt.

Kétségbeesetten nézte a háborgó vihart, a kisdéd, az ő gyermeke sirt, nyöszörgött, szíve megtört, odavánszorgott az örvény szélére... és utolsó jajkiáltását túlvissította a tomboló vihar...

Ostoros gróf nyugodtan tölti napjait kastélyában. Miczikét és a havasi gyopárokat rég elfeledte már, pajkos gyermekek játszottak körülötte és bájos neje teszi még szebbé napjait...

Szegény Miczike, elpusztultál mint a vihartépte, napsütötte rózsák!...

Rádei Zsigmond.

társalgása, kedélyessége, kedves, egyszerű modora tették őt feledhetetlenné. A Csongrád városi takarékpénztár megalapításában nagy része van! 20 éven át mint igazgatója vezérelte a haladás és virágzás útján, sőt elköltözése után is élénk részt vett fejlődésének folytonosságát tételében. Halálhíre súlyomszárnyakon járta be városunkat, igaz részvétet keltve mindenfelé; a városházán, a kaszinón, a takarékpénztáron és az izr. hitközség épületén, melynek hosszú időn át elnöke volt, gyászlobogók hirdették, hogy e városnak egy igaz, hű fia fejezte be földi pályáját életének 73-ik évében. — Temegetésén az előjáróság, a kaszinó, a csongrád városi takarékpénztár és izr. hitközség küldöttség által képviseltették magukat és ravatalára koszorúkat helyeztek. E hó 2-án d. u. 4 órakor kezdetét vette a gyászszertartás. A budapesti főkantort és hatalmas ének-kara szívhöz szóló gyászszólozsmákat énekelt el, majd a pesti főrabbi mondott gyászbeszédet, méltatva az elhunytban az igénytelen, egyszerű magyar embert. A temetőben Büchler Márton rabbi mondott szívhöz szóló, remek beszédet, mely mindenkit egyaránt meghatott. Hogy Sváb Jakab, kinek immár hült tetemeit a családi sírbolt zárja, első sorban csongrádi volt és maradt, azt az 1890. év október 8-áról kelt végrendelete igazolja leghívebben, melyben a jótékony és közművelődési czélokra adományozott 60000 frtnak több mint felét Csongrádnak hagyta. Végrendeletének ide vonatkozó része a következőképen szól:

Jótékony és közművelődési czélokra 60,000 forintot hagyományozok s ezen összeg, a mennyiben ezt egészben vagy részben még életem folyamán rendeltetésem helyére nem juttatnám, hagyatéki tömegemből a következő czélokra lesz fordítandó és pedig:

500 frt Csongrád város,
400 frt Budapest főváros,
200 frt Czibakháza község segélyre

szorult szegénysorsu lakosai részére vallás-különbőség nélkül, mely összegeknek belátás szerinti kiadására az illető előjáróságot kérem fel; továbbá:

400 frtot a budapesti izraelita hitközség segélyre szorult szegénysorsu tagjai részére, melynek belátása szerinti beosztására ezen hitközség előjáróságát kérem fel.

400 frtot a csongrádi izraelita hitközség temetkezési egylete részére.

400 frtot a csongrádi izraelita hitközség kezelése alatt levő iskolai alapítványom növelésére.

4000 frtot a budapesti izraelita fiu árvaház részére azon kikötéssel, hogy halálom napjának évfordulóján érettem évenként requiem tartassék.

1000 frtot a budapesti izraelita leány árvaház részére.

1000 frtot a Budapesten székelő „Stefánia fehérkereszt egyletnél” egy ágy alapítvány létesítésére.

1000 frtot a budapesti „Stefánia gyermek kórháznál” egy alapítvány létesítésére.

1000 frtot a budapesti gyermek-menhelynél egy alapítvány létesítésére.

100 frtot a budapesti kisedővó egyesületnél egy alapítvány létesítésére.

2000 frtot a Budapesten székelő „Klotild szeretetháznál” egy alapítvány létesítésére.

100 frtot a Budapesten székelő „Iskolás gyermekeket ruházó egyesületnél” egy alapítvány létesítésére.

100 frtot a Budapesten székelő „Szegény gyermekeket ruházó egyesületnél” egy alapítvány létesítésére.

10,000 frtot a budapesti közép-ipariskolánál házi ösztöndíj alapítvány létesítésére.

100 frtot a Kisfaludy társaságnak Budapesten egy alapítvány létesítésére.

500 frtot a budapesti hajléktalanok menhelye részére.

1000 frtot az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület részére,

1500 frtot a budapesti irói segélyegyesület részére.

1000 frtot a budapesti Nemzeti színház nyugdíj-intézete javára.

200 frtot a Felvidéki Magyar Közművelődési Egylet részére.

600 frtot a budapesti gyermekvédő egyesület részére.

500 frtot a budapesti szünidei gyermektelep részére.

1000 frtot a budapesti hírlapírói segélyegylet részére.

1000 frtot a csongrádi kaszinó-egylet részére, mely összeg időközi kamataival együtt az egylet helyiségeit szolgáló ház építésére vagy vételére lesz felhasználandó.

30,000 frtot 4 vagy 5, közép vagy felső iskolába járó csongrád városi, ilyenek nem létében pedig Csongrád megyének bármelyik községbeli jó vagy jeles előmenetelű, szorgalmas és jó magaviseletű bárminő vallású, szegénysorsú tanuló ösztöndíjazására, — mely összeget Csongrád megye törvényhatósága rendelkezése alá adom oly kéréssel, hogy az alapító levele végrendeletem végrehajtóival egyetértőleg elkészíteni, a tőkét kezelni s ennek kamatait az alapító levelében meghatározandó módon ösztöndíjazandó tanulók részére közgyűlésileg adományozni szíveskedjék.

UJDONSÁGOK.

— május 7.

— **Iskola látogatás.** Dr. Tergina Gyula, vármegyének köztisztviselője álló ügybuzgó kir. tanfelügyelője, e hó 3-án városunkba érkezett és sorban látogatta népoktatási intézeteinket. Csütörtökön d. u. megtartott iskolaszéki ülésen a tanügy fejlesztése érdekében tette meg nagyfontosságú előterjesztését. Pénteken Farkas Béla közs. iskolai igazgató kíséretében a tanyai iskolákat látogatta meg s ezután Felgyő, Csany, Mindszent, Szegvár, Derekegyháza és Mágocs községek iskoláinak látogatására indult.

— **A tanítók köszönete.** A helybeli elemi iskola tanító-testülete távirati úton mondott köszönetet Hock János városunk országgyűlési képviselőjének azon valóban lelkes és remek beszédéért, melyet a képviselőházban mondott a tanítói fizetés javítása érdekében.

— **Baleset.** özv. Krplek Ferenczné földbírtokosnő e hó 5-én a heti vásrába jött be. A Sz. háromság szobra mellett kecskéket árultak, miktől az urnó lovai megijedtek s egy épen szembejövő kocsival oly szerencsétlenül ütközött össze a hintó, hogy ez és a kocsi is felborult. Krplekné balkarját törte ki s a közelben levő központi szállodába vitték be, a hol rögtön orvosi segélyben részesült. A kocsi kisebb zuzódásokat szenvedett.

— **Szerencsés halász.** Ifj. Turi Sándor szombaton reggel nagy szerencsével horgászott. Nagyobb fajta horoggal másfél méter hosszú s körülbelül 80 kgr. súlyú harsát fogott a Tiszából. A szép példány halnak igen sok nézője volt.

— **Humajér Károly** cs. és kir. főhadnagy, a Mária Terézia császárnő és királynő nevével viselő 32. gyalogezredben, mint részvétellel értesülünk, a f. évi május hó 2-án délelőtt 10 órakor élte 34-ik évében Budapesten meghalt. Az elhunyt főhadnagy urat nálunk is, mint művelt és derek katonatisztet ismerték, a kinek férfiúi szépsége és dőlczeg termete mindenki előtt feltűnt. Bagi Emília urhölgy férjét siratja az elhunytban. Áldás és béke hamvaira.

— **Merénylet az orosz cár és neje ellen.** A cári pár legutóbbi utasásakor élénken beszélgetett, a mikor egy hidhoz érkeztek. A kocsi kissé meglassította a lovak futását, de alig haladtak néhány méternyire, egyszerre csak megbillent a hid néhány deszkája és a vízbe zuhant. A másik perczen a hid gerendái is leszakadtak és a cár kocsija is a folyamba zuhant. A cár rögtön elmerült, de a másik pillanatban felbukkant és egyik karjával körülölelte nejét, akit bő ruházata a víz színén tartott. Xenin nagyhercegnő a kocsiba kapaszkodott, a mely ott uszott a víz felszínén. A parton azonnal észrevették a balesetet. Két tiszt rögtön a vízbe ugrott és a szerencsétlenül jártak felé uszott. Egy kapitány pedig négy legénynyel csónakban ugrott és nyilsebesen eveztek a cár felé. A cári párt és a nagyhercegnőt beemelték a csónakba. A kocsi és a két pompás paripa azonban a vízbe fulladtak. A hivatalos körök ezt a merényletet is ép oly gondosan titkolják, mint az előbbi.

— **Kitiltott pánszláv lapok.** A belügyminiszter a pozsonyi sajtóbírótság megkezdésére az ország összes területéről kitiltotta a „Svetlo” és „Pravda” című amerikai tót lapokat, melyek a magyarság ellen izgattak.

— **Országos vásárunk e hó 1-én** közepes sikerrel folyt le. A vidéki elárúsítókat megzavarta a szolgabírósnak ama hirdetménye, mely szerint már kedden reggel — tehát a vásár után következő napon nem volt szabad portékákat elárúsítani, mert heti vásár lévén, az elárúsítás csak a helybelieknek volt megengedhető.

— **Egy szegedi iparos kitüntetése.** Pálfi Lipót szegedi gyufagyárost nagy kitüntetés érte. A Párisban székelő „Academie Parisienne des Inventeurs Industriels et Ex-pansants” tiszteletbeli tagjává választotta.

— **Időjárásunk.** Pénteken annyira lehült a levegő, hogy a téli kabátok ismét előkerültek. Méltán félhetünk a fagytól s ha a felhős ég kitisztul, a legrosszabbtól kell tartanunk. Pedig nagyon ránk férne már a jó termés: gyümölcsből, szőlőből és gabonából is, mert sok a teher, különösen a gazda közönség vállán.

— **Szociális mozgalmak.** H.-M.-Vásárhelyen május 1-én tüntető gyűlést tartottak a szociálisták. A gyűlés elnöke egy 17 éves, Szombati Géza nevű cipész segéd volt, ki az „általános nemzetközi szociális munkás szövetség” nevében beszélt. Azonban rendezés nem történt és így rendőri beavatkozásra nem volt szükség.

— **A petróleum, mint differitisz elleni szer.** A szerémmegyei Maradékon egy magyar földműves már évek óta gyógyítja a differitisz gyermekeket petróleummal s voltak már szenzációs sikerei is. Így nemrég Slankaméren egy Guplics József nevű borkereskedőnek két gyermeke halt meg differitiszben s már a harmadikat is megtámadta a betegség a legnagyobb mértékben, midőn a maradéki orvoshoz fordultak, aki egyszerű petróleum ecseteléssel teljesen meggyógyította a gyermeket, kiről már az orvosok is lemondtak.

— **Nagy sikkasztás.** A magyar leszámítoló és pénzváltó-bank egyik fiatal tisztviselője Berecz Antal 49,500 frt árú váltót értékesített a bank kárára és a felvett összeggel megszökött. A sikkasztót a pragerhófi állomásnál elcsípték. Az elsikkasztott összegből 17,745 frtot találtak nála. A pénzzel együtt a feistritzi bírósághoz kísérték, honnan Budapestre szállították.

— **Az első hamisítvány.** Bécsből írják a „B. H.”-nak, hogy az új pénz első, még pedig elég szokatlan hamisítványával csapott be valakit egy modern szellemű úr. A Nordwestbahn pályaudvarán levő kávéházban a pinczér későn vette észre, hogy megezüstözött kétfüllérest ócska tizkrajczárosnak fogadott el. A hamisítványt átadták a rendőrségnek, de készítőjét eddig nem nyomozták ki.

— **Szélhámos eseléd.** Fekete Farkas helybeli gazda cselédje Oláh Mihály, a m.

hó 29-én megszökött. A szökést megelőzőleg gazdája számlájára Kaszaniczky Dénes szabó üzletéből 13 frt 51 kr. áru ruhát, Uj-szászi János cipésztől pedig egy pár csizmát vásárolt 8 frt értékben. A helybeli esendőség a jómadarat csakhamar elfogta és a kicsalt tárgyakkal együtt a kir. járás-bírótság börtönébe kísérte. Különben ez a szélhámos polgártárs a múlt évben Forgó Pál nagybirtokossal szemben hasonló eljárás követett el, amennyiben rovására csizmákat vásárolt.

— Unicum permetező. A számtalan meddő kísérletek után végre oly hazai gyártmányu peronospora-permetezőt állítottak elő, mely egyrészt kiköszöböli a meglevő rendszerűeknek összes hibáit, másrészt munkaképesség, minőség és tartósságra nézve a legelső külföldi gyártmányokkal fényesen kiállta a versenyt. A komplikált légüst mely csütörtököt mond, ha a tartány behorpad, az Unicumnál teljesen hiányzik. A légüstös szisztemájú permetezők, hogy be ne horpadjanak, tulságos erős vastartánnyal bírnak és így már üresen is nagyon nehezek, a legkisebb sulya 7¹/₁₀ kiló, holott az „Unicum” permetezőnek erős és tartós, de rendkívül egyszerű szerkezete és könnyű vörösréztartánya lévén, tökéletesen felszerelve is bámulatos könnyű, csak 3¹/₂ kiló sulyu! E kézzel fogható nagy előnyök révén az „Unicum” szőlő-permetező felülmúlja az összes eddig létező hazai és külföldi gyártmányokat és méltán tüntettetett ki az első díjjal arany éremmel az orsz. magyar kert. egyesület ezidei tavaszi kiállításán valamennyi belföldi és idegen versenyző permetezők közt. Az Unicum permetező kitűnőségét különben ama körülmény is bizonyítja, hogy Mauthner Ödön ismert magkeskedőnk, ki a jelesebb vívmányokat főleg hogy ha hazaiak, nagyon felkarolja, ezen szőlőpermetezőnek elárásító jogát egész Európára kiterjedőleg megszerezte.

I R O D A L O M.

Az Athenaeum Képes Magyar Irodalom-történetéből megjelent a 3-ik füzet: változatos tartalommal és diszes illusztrációkkal. Az első cikkben (a munka során az 5. sz.) A királymondók és az énekmondók (dr. Sebestyén Gyulától) a keresztény kor első századainak mondái vannak jellemezve s a legrégibb énekesekre (igriczek, regösök, kobzosok, hegedűsök) vonatkozó gyér adatok összegyűjtve, több, mint a mennyi róluk eddig bárhol megjelent. A 2-ik cikk (6. sz.) Legrégibb nyelvemlékeink (Simonyi Zsigmondtól) czim alatt az oklevelek magyar szavait s a Halotti Beszéd és Königsbergi Töredék nyelvi sajátosságait ismerteti a nagy szakismerettel, de a laikus közönségnek is könnyen megérthető stílusban. A 3-ik (7. sz.) cikk: A csúcs-ives stíl kora és a renaissance czim alatt a korszak művészeti életének egyik legalap-sabb ismerője, Pulszky Ferencz, ismerteti az Anjouk, Zsigmond és Mátyás korában az olasz kultúra befolyását hazánkra, részletesen foglalkozván az itt megfordult művészekkel. A következő (8. sz.) cikkben: Janus Pannonius és a humanisták czim alatt Hegedűs István értekezése kezdődik a humanizmusról, ennek hatásáról a tudományokra s a magyar humanistákról. — A füzetet 11 szöveggép s két külön melléklet díszíti; amazok közt vannak Sz. László legendája a fülei falképről, Kisfaludy Károly rajza (mely ennél fogva kettős érdekű) a cserhalmi ütközet egy jelenetével (Sz. László harcza a leányrabló kúnnal), a Königsbergi Töredék hasonmása szövegmagyarázattal, Mátyás, Beatrix, Vitéz János arczképei, a Mátyás-kori Budavár stb. Műmellékletül: Anonymus krónikájának első színes lapja olvasással és fordítással, s a Budai krónika utolsó lapja van csatolva. A füzet ára 40 kr. — Megrendelhető minden könyvkereskedésben. Tíz füzetre 4 frttal elő lehet fizetni. — Az egész mű ára c. 10 frtra fog rugni.

Felölös szerkesztő: ÉDER JÁNOS.
Kiadó lap-tulajdonos: SCHWARCZ SÁNDOR.

Gyógyhatású tü-
kőr- és kádfürdők.

Fényesen beren-
dezett gyógy- és
éttermek.

FÉLIX-FÜRDŐ

Nagyvárad mellett, vasuti állomás.

Gyógyhatású tü-
kőr- és kádfürdők.

Fényesen beren-
dezett gyógy- és
éttermek.

Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól fél-, kocsin ³/₄ órai távolság. Május 1-től augusztus hó végéig naponta 10, vasár- és ünnepnapokon 14 vonat közlekedik Nagyváradra. Ezenkívül a nagy aradi állomástól és a városból még két omnibus is jár ki a fürdőbe, a hol a tőle pár percznyire fekvő állomáson szintén kényelmes társaskocsi áll a m. t. közönség rendelkezésére.

Az európai hírű + 49° C. fokú héviz sikerrel használtatik minden nemű idült bőrkiütések, köszvény s a vele járó csúzos csontfájdalmaknál, máj, lép, méh és általános mirigydagadatoknál, sárgaság és vízkórság, vese-, hólyag- és aranyeres bántalmak ellen, a csonttörésekkel és ficamokkal járó rendellenességeknél, nőknél rendetlen hószáznál és méh körüli lobos izzadmányoknál.

Az ártézi kút forrásvíze belső bajoknál is kiváló szolgálatot tesz.
Allandó fürdőorvosok: Dr. Grösz Albert és Dr. Schiff Ernő.

FÉLIX-FÜRDŐ.

Nagyobbszabású építkezések által a fürdőtelep teljesen át lett alakítva úgy, hogy a legnagyobb kényelemmel berendezett új emeletes „Victor” szállodában 42 szoba, valamint a szintén új „Altöld” és „Békés” szállókban és a régi épületekben összesen 143 szoba áll a nagyérdemű fürdőközönség rendelkezésére napi 80 krtól 3 frt ár mellett.

Gyógyterem a legmodernebb fürdők mintájára berendezve, hirlapokkal, zongora és tekeasztallal. Terrasok szép kilátással. Éttermek. Sétahelyek a fürdő mellett és az óserdőben. Hat tükörfürdő és e mellett részben átalakított, részben újonnan épített s felszerelt család és kádfürdők állanak a közönség rendelkezésére. Elő- és utóévadban árkedvezmény.

A fürdőidény tartamára Purcsi első békés csabai zenekara van szerződötve. Az erdőben jó tekepálya. Zene és gyógydíj nincs.

Izletes ételek és tisztán kezelt italok jutányos áron szolgáltatnak ki.

Kiváló tisztelettel:

Kernáts és Bibó
bérnök.

Európa hírű árté-
zi kút.
Pompás óserdő ren-
dezett sétautakkal.
Kitűnő konyha és
pincze.

A fürdőleirást kívánatra megküldjük.

Európai hírű árté-
zi kút.
Pompás óserdő ren-
dezett sétautakkal.
Kitűnő konyha és
pincze.

Előfizetési felhívás!

„O R I E N T”

európai fürdők és szállodák közlönye czimű, havonként háromszor megjelenő, diszesen kiállított, illusztrált folyóiratra.

Az első szám megjelenik 1893. április 20-án

50,000 PÉLDÁNYBAN

magyar-, francia-, német- és angol nyelven.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre: 12 korona, fél évre: 6 korona,
negyedévre: 3 korona.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal

„ORIENT,”

az európai fürdők és gyógyhelyek központi képviselője

BUDAPEST, IV. Hatvani u. 4. sz. (Dréher-palota.)